

לשכת הקודש

הוועד למשמרת וחזוק כשרות הסת"ס

בהכוונת מרן הגר"ש אלישיב שליט"א

LISHKAS HAKODESH - PRESERVING THE KASHRUS OF STaM

ת.ד. 27212 ירושלים טלפקס: 02-656-2255 TEL/FAX: P.O. BOX 27 212 JERUSALEM

בס"ד, אלול תשע"א

"שנו חכמים ליום הדין, אם היה זהיר במצות תפילין – כף זכות מכרעת, ואם פשע בהן כף חובה מכרעת, שאין לך גדול בכל מצות עשה שבתורה יותר ממצות תפילין". (רבינו הרא"ש בהלק"ט תפילין א' כח, והובא בב"י אר"ח סי' לז)

על רצועות תפילין מהודרות – ופסולות

עיבוד לשמנה

הרצועה עשויה מעור בהמה טהורה, ודבר זה לעיכובא. את העור צריך לעבד במיוחד "לשם קדושת תפילין". אם עיבד העור סתם, הרצועה פסולה. [רצועות תפילין הנמכרות ללא חותם השגחה ופיקוח, הרי הן בחשש פסול שמא נתעבדו בסתם מפעל לתעשיית עורות, או ע"י גוי וכדו']

רצועות מעור עליון

עור הרצועה צריך להיות מהחלק העליון של העור, ולא מהתחתון. [רצועות זולות הנלקחות מהחלק התחתון של העור, יש חשש בכשרותן לדעת הרבה הפוסקים]

עבודת יד

רצועות שתהליך עיבודן נעשה ב"עבודת יד" (היינו "כח גברא"), עדיפות מאותן שנתעבדו על ידי מכונה. [בעיבוד על ידי מכונה חשמלית ישנן כמה וכמה ספיקות, ואכמ"ל]

שחרות הרצועות

הלכה למשה מסיני שהרצועות יהיו שחורות, והיינו מצד החיצון שלהן. שחרות זו מעכבת בכל אורך הרצועה, וצריכה להיעשות על ידי ישראל. כמו כן השחרות הרצועות צריך להיעשות עם כוונה "לשם קדושת תפילין", וכוונה זו מעכבת לדעת רוב הפוסקים. [כבר פורסם על מכשול רצועות זולות שנעשו ונצבעו על ידי גויים, והם פסולים לכו"ע, ומכשול גדול הוא]

קילופי צבע ברצועה

הרצועה צריכה להיות שחורה בתכלית בכל אורכה, והוא לעיכובא. אם נקלף ברצועה מעט מהצבע השחור, או שנעשה הצבע בהיר מחמת שנשתפשף הרבה, הרי זה פוסל את הרצועה, אפילו אם מקום חסרון הצבע קטן מאוד, ואפילו אם הקילוף או השפשוף נמצא בקצה הרצועה. [קילוף ושפשוף צבע מהרצועה, נגרם בדרך כלל מחמת קיפול הרצועה או מתיחתה. על כן, יש להתבונן במקומות המועדים לבעיה זו. והיינו: ברצועה של יד: א. בקשר היו"ד. ב. מקום הרצועה שמתהדק אחר הברכה. ג. הלולאה שם. ד. קצה הרצועה שכורך על גב ידו. וברצועה של ראש: א. בקשר הדל"ת. ב. ברצועות היוצאות סמוך לקשר הדל"ת].

לשכת הקודש

הוועד למשמרת וחזוק בשרות הסת"ם

בהכוונת מדרן הגרי"ש אלישיב שליט"א

LISHKAS HAKODESH - PRESERVING THE KASHRUS OF STaM

ת.ד. 27212 ירושלים טלפקס: 02-656-2255 P.O. BOX 27 212 JERUSALEM TEL/FAX:

- המשך -

צביעה עצמית של הרצועה

לאחרונה נמכרים צבעים שחורים שנעשו במיוחד לצביעת רצועות (כדוגמת "טוש" או "טיפקס" שחור), והצובע בהן את רצועות התפילין, חייב לומר בפיו לפני שצובע: "הריני צובע לשם קדושת תפילין".

[אמנם הנסיון מוכיח שצביעה עצמית זו, מועילה לפרק זמן קצר מאוד, ושוב ניכר שם החסרון צבע ושוב צריך לצבוע וכו'. על כן ראוי להחליף הרצועות בחדשות, שכן צביעת היצרן מיוחדת, ונעשית באופן שהצבע לא יסור לזמן ארוך]

רצועות שחורות דו-צדדי

כאמור, שחורות הרצועה מבחון מעכבת, אבל צד הפנימי של הרצועה, מעיקר הדין אי"צ להיות צבוע כלל.

[לאחרונה הנהיגו לצבוע הרצועות משני צדדים באופן שהעור סופג הצבע בכל עוביו, ועי"ז אין בעיה של קילופי צבע וכדו'. וכל אחד ישאל לרבו אם לשנות מנהגו לרצועות אלו]

רוחב הרצועה

שיעור רוחב הרצועה: יש אומרים שלא יהיה פחות מ- 11 מ"מ, וי"א לא פחות מ- 10 מ"מ. ולכו"ע רצועה שרוחבה פחות מ- 9 מ"מ, הרי זה מעכב, ורצועה זו פסולה.

[למעשה, ראוי לקחת רצועה ששיעור רחבה לא פחות מ- 14 מ"מ, כיון שהרצועה נמתחת בזמן שמניח התפילין, ועל ידי זה מתמעטת בשיעור רחבה. ומצוי הדבר בעיקר במקום ההידוק בתפילין של יד]

חתך וקרע ברצועה

חתך או קרע שיש ברוחב הרצועה, ומחמת זה נעשה רוחב הרצועה באותו מקום פחות מ- 9 מ"מ, הרי זה פסול, ומעכב בהנחת תפילין.

[גם חתך או קרע קטן מאוד, עתיד להתארך מחמת מתיחת הרצועה, ולפסול התפילין. על כן ראוי מיד להחליף הרצועה בחדשה]

וכתב רבינו ה"אור זרוע" (בהל' תפילין סי' תקפה):

המניח תפילין פסולין, מכנים עצמו לסכנה,

כיון שנושא עליו שם הקדוש שלא כהלכתו!!

